

Asia: VN/14613/2023

Ympäristöministeriön asetus purkumateriaali- ja rakennusjätteselvityksestä

Lausunnonantajan lausunto

Kommentit pykälään 1, Purkumateriaali- ja rakennusjätteselvitys:

Nykyisin on jo saatavilla tietoa purkumateriaaleista ja rakennusjätteestä eri rekistereistä. Tietoa ei tule kerätä moneen kertaan ja olemassa olevaa tietoa tulee hyödyntää. Kerättävän tiedon tulee olla oikeasuhtaista.

Tämä asetusehdotus vaikuttaa käytännössä omakotitalon omistajan arkeen ja mahdollisiin tuleviin rakennus- ja purkuprojekteihin. Omakotitalojen rakentajat ovat yleensä kertaluonteisia rakentajia/purkajia, joten selvityksen laatimisvelvollisuus tulee esille suhteellisen harvoin. Jatkossakin on yksityishenkilölle oltava mahdollista suorittaa purkutöitä niin, että hän selviää kohtuullisella vaivalla selvityksestä ilman lisäkustannuksia. Kuluttajien on tärkeää välittää selkeätä tietoa purkumateriaali- ja rakennusjätteselvityksestä, joka voi vaikuttaa esimerkiksi rakennus- ja purkujätteen käsittelyyn ja mahdolliseen hyödyntämiseen. Selvitysten tekemistä tulee helpottaa ja kuluttajia tulee neuvoa ja tukea asetuksen noudattamisessa

Selvitystä ei rakentamislain tarkoittamalla tavalla edellytetä hankkeissa, joissa purkumateriaalien määrä on vähäinen. Perustelumuistiossa on avattu sivulla 7 tarkemmin vähäisyyden arviointia.

Perustelumuistiossa on esitetty arvioinnin lähtökohtana, että kaikki kokonaisten rakennusten purkuhankkeet sisältyisivät selvitysvelvoitteen piiriin ja toisaalta, että yksittäiset kylpyhuoneremontit tai yksittäisten asuntojen remontit eivät selvitystä edellyttäisi.

Miten vähäisyyttä tulisi näkemyksesi mukaan hankkeissa soveltaa?

Vähäisen määrän raja tulisi määritellä lukuina, esimerkiksi kuutiometreinä.

Vähäinen määrä, esimerkkejä määrittelyyn:

1) jonka pientalo- ja vapaa-ajan asukas voi viedä itse omatoimisesti jäteasemalle. Jäteasemille vietäessä kuluttaja määrittelee aina tuomansa jätemäärän ja -laadun. Esimerkiksi Sortti- asemilla tämä kirjataan ylös, jonka mukaan jätemaksu määräytyy.

2) esimerkiksi alle 30 m² suuruinen rakennus, joka olisi sama kuin uudessa rakentamislaissa rakentamisen lupakynnyksen raja).

Asetuksen soveltaminen tulee olla yhdenmukaista eri kunnissa, ja lukumäärät ohjaisivat käytäntöjä samaan suuntaan. Nyt on esitetty, että kokonaisen omakotitalon purkaminen synnyttää selvitysvelvollisuuden, mutta osaremontti, kuten keittiöremontti ei. Esimerkiksi omakotitalot, erilliset muut pienemmät rakennukset tai vapaa-ajan rakennukset voivat olla hyvin erilaisia koon puolesta, jolloin jätemäärän vaihtelut ovat suuria.

Kommentit pykälään 2, Purkumateriaalit:

Jaottelussa tulisi noudattaa jo olemassa olevia asetuksia ja velvoitteita.

Ehdotuksessa on kaksi eri vaihtoehtoa pykäläksi 2 koskien selvityksen keskeistä sisältöä, purkumateriaaleja. Kumpaa jaottelua tulisi näkemyksesi mukaan käyttää asetuksessa? Vaihtoehto A:ssa on esitetty purkumateriaalien jaottelu kierrätyksen ja hyödyntämisen näkökulmasta, minkä vuoksi jaottelu poikkeaisi hieman jäteasetuksen 26 §:n rakennus- ja purkujätteen erilliskeräysvaatimuksista. Tarkemmat perusteet poikkeamiselle on esitetty perustelumuistiossa sivuilla 8-9.

Vaihtoehto B

Kommentit valintaasi

On tärkeä huolehtia johdonmukaisesta selvitysvaatimuksesta ja tästä syystä jäteasetuksen vaatimuksesta ei tulisi poiketa. Eri perusteet lisäävät raportointivelvoitetta ja voi aiheuttaa ristiriitoja jätelajien valinnan välillä

Kommentit pykälään 3, Vaarallisia aineita sisältävät purkumateriaalit:

Jos on velvollisuus raportoida erillisesti vaarallisia aineita, on ne määriteltävä riittävän tarkasti, jotta annettavat selvitykset olisivat yhdenmukaisia. Tiedonkeräämistä varten kannattaisi luoda esimerkiksi yhtenäiset valintakohdat, mistä on selkeätä valita mikä vaarallinen aine on kyseessä, ja ilmoittaa sen arviomäärä.

Kommentit pykälään 4, Maa- ja kiviainekset:

Omakotiliiton käsityksen mukaan jo nyt tietoa kerätään, esimerkiksi siirtoasiakirjoista, kun maa-ainesta kuljetetaan pois tontilta. Omakotiliitto ei kannata tiedon keräämistä moneen kertaan

Kommentit pykälään 5, Purkumateriaali- ja rakennusjätteselvityksen päivittäminen:

Tiedon päivittäminen tulee olla mahdollisimman yksinkertaista, jotta myös yksityishenkilöt, jotka suorittavat purkutöitä pientalossaan tai vapaa-ajan asunnollaan, selviävät tästä sujuvasti. Esimerkiksi, kun kotitalous purkaa itse ja vie purkumateriaalit jätteen vastaanottoonpaikkaan, ennen

työhön ryhtymistä purkuselvitykseen arvioitu määrä, tämä tieto voitaisiin päivittää yksinkertaisesti esimerkiksi kuormien määrän ja tilavuuden perusteella, kuten esityksessä on.

Uudisrakentamisen yhteydessä materiaalisista syntyvä tieto voidaan saada joko talopakettin valmistajalta. Jos on kyse omatoimisesta rakentamisesta, tietoa tulisi voida arvioida samankaltaisen rakennuksen tavalla (esimerkiksi koko neliömetrit, kuutiometrit, rakennusmateriaalit päätasolla) eli tietoa tulisi olla purkulomakkeella valittavissa uudisrakennuksen osalta samankaltaisesti kuin vanhan rakennuksen purkutilanteessa.

Kommentit pykälään 6, Tietojen ilmoittaminen:

Tiedot tulisi ilmoittaa rakennuskohdekohtaisesti, ja noudatetaan yhteneväisiä käytäntöjä kuten esityksessä on todettu.

Kommentit pykälään 7, Voimaantulo:

Voimaantuloaika vaikuttaa erittäin kireältä, ja Omakotiliitto pitää tärkeänä, että määritellään riittävä siirtymäaika asetuksen voimaantuloon ja varmistetaan viestintä myös kotitalouksille muutoksista.

Muita huomiota ASETUKSEEN liittyen:

Esitämme tarkennuksena kohtaan ”6 § Tietojen ilmoittaminen” esimerkiksi lisälausetta ”Järjestelmän tulee olla selkeä ja helposti käytettävä eri käyttäjäryhmille”, jolla varmistettaisiin myös järjestelmän saavutettavuus.

Huomioita ja kommentteja PERUSTELUMUISTION sisältöön:

Omakotiliitto kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto asetus purkumateriaali- ja rakennusjäteselvityksestä. Edustamme pientalo- ja vapaa-ajanasuntojen omistajia Suomessa ja olemme alan ainoa valtakunnallinen edunvalvoja. Omakotiliitto on sitoutumaton ja yleishyödyllinen kansalaisjärjestö.

Meillä on noin 70 000 jäsentä (kotitaloutta), jotka kuuluvat lähes 230 paikalliseen jäsenyhdistykseen. Tarjoamme monipuolisia palveluita, neuvontaa (kuten rakentaminen, energia-asiat, lakineuvonta, pihaneuvonta) ja tietoa asumiseen liittyvästä lainsäädännöstä.

Omakotiliitto yhtyy perustelumuistion näkemykseen, että ”Osaamishaaste lienee suurin kertarakennuttamishankkeissa, kuten purettaessa vanha rakennus uuden omakotitalon tieltä.” Tästä syystä on keskeistä, että saadaan konkreettinen apuväline, kuten laskuri, selvityksen tekoon. Esityksessä on todettu: ”Purkumateriaalimäärien karkeaan arviointiin tullaan tarjoamaan kuitenkin ohjeistusta ja apuvälineitä”. Tämän toteuttamisessa tulee olla lähtökohta mahdollisimman helppokäyttöinen ja selkeä tietosisältö. Esimerkiksi onko valittava tietyn aikakauden tyyppitalo, kuten 1950-luvun rintamamiestalo, josta voidaan valita talon koko ja kerrosmäärä ja rakennusmateriaali ja tätä kautta syntyy suoraan arvio jätemääristä ja -lajeista. Kaiken kaikkiaan viestintä on tärkeässä roolissa, jotta kotitalouksille on tarjolla myös asetusten uudistuksista tietoa ajoissa ja kotitaloudet tietävät miten tulee toimia purkutilanteissa.

Omakotiliitto pitää erittäin tärkeänä, että pientalorakentajia tullaan auttamaan selvityksien tekemisessä erilaisin ohjein ja laskurein, jotta jätemateriaalien massa-arvioinnin teko olisi mahdollisimman helppoa arvioida paljonko rakennus- ja purkujätetty syntyy. Tämä auttaisi omakotitaloasukasta myös välttämään mahdollisia virheitä selvityksen tekemisessä, jolla varmistetaan, että selvitys täyttää asetuksen vaatimukset.

Esimerkiksi kunnan ympäristöviranomaiset tai jätehuolto-yhtiöt voisivat tarjota maksutta neuvontaa ja ohjeistusta selvityksen tekemisessä. Tämä voisi auttaa omakotitaloasukasta ymmärtämään paremmin asetuksen vaatimukset ja varmistamaan, että selvitys on oikein tehty.

Omakotiliitto muistuttaa, että osa kotitalouksista tarvitsee apua digitaalisiin palveluihin, joita tulee olla saatavilla julkisen tahon toimesta maksutta, jolla voidaan tukea kotitalouksia, joilla on vähäiset taloudelliset varat. Esimerkkinä pienituloisen eläkeläinen, joka muuttaa pois vanhasta omakotitalostaan, ja talo poistetaan käytöstä ja puretaan. Näin myös varmistetaan, että kaikki pientalo- ja vapaa-ajanasukkaat voivat noudattaa asetusta.

Yhteenveto

Asetusehdotus vaikuttaa omakotitalon ja vapaa-ajan asukkaan arkeen ja rakennusprojekteihin. On tärkeää hyödyntää olemassa olevaa tietoa purkumateriaaleista ja rakennusjätteestä, välttämällä tiedon keräämistä moneen kertaan. Selvitysten tekeminen tulee olla helppoa kuluttajille. Tähän tarvitaan neuvontaa ja ohjeistusta. Asetuksen voimaantuloaikaan kaivataan riittävää siirtymäaika, ja järjestelmän tulee olla selkeä ja helposti käytettävä eri käyttäjäryhmille.

Esityksen mukaan digitaalisen raportoinnin odotetaan jatkossa parantavan purkumateriaalien ja –jätteen kysynnän ja tarjonnan kohtaamista, mikä voi alentaa purkamisen kustannuksia esimerkiksi materiaalien myynnin ja vaihdannan sekä alentuneiden jätemaksujen kautta. Rakennus- tai purkuhankkeeseen ryhtyvälle kuluttajalle ei aseteta selvityksestä johtuvia uusia lisäkustannuksia. Esimerkiksi ei saa olla pakollista käyttää ottaa ulkopuolista tahoa selvityksen laatimiseen, vaan asia pitää pystyä hoitamaan yksinkertaisesti myös omatoimisesti.

Jatkamme mielellämme sidosryhmäyhteisyyttä asiassa.

Kunnioitavasti

Suomen Omakotiliitto ry

Marju Silander
toiminnanjohtaja

Ari Rehnfors
puheenjohtaja

Silander Marju
Suomen Omakotiliitto ry